

Rausa

**Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 8 maal per jaar. Zesde jaargang nr. 7, november 2018**

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer: Bart Caulier,
Jan De Mont, Marc
Muylaert

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoudig
bericht te sturen naar
erfgoed.rausa@gmail.com

Bankrelatie:
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt in februari, maart, april, juni, augustus, september, november en december in digitale versie en op aanvraag in gedrukte versie. De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie wil, kan zich in december 2018 abonneren voor de volgende jaargang. **In de loop van het jaar worden geen nieuwe gedrukte abonnementen genoteerd.**

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag inleveren een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:

Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 0473 11 25 00

Abonneeradres: erfgoed.rausa@gmail.com

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	Om te beginnen
Blz. 3	monumentaal
Blz. 4	terugblik
Blz. 5	het eerste decennium
Blz. 6	de doorduwer
Blz. 9	de visie
Blz. 11	de motor
Blz. 16	klap van hier
Blz. 18	zuster Aleidis

Op de voorpagina: GC Het Koetshuis (WE)

'Niet Schieten', de nieuwe film van Stijn Coninx over de Bende van Nijvel, krijgt heel wat media-aandacht. Jan Declair schittert als vanouds op het grote scherm! In een interview in de weekendbijlage van een grote krant kreeg de 72-jarige acteur het compliment dat hij echt wel een monument is van de Vlaamse filmindustrie. De man replieerde bescheiden op die lof: *"Een monument, tja... Wat is dat, een monument? Dat staat overal in de weg, toch? Een monument moet in de weg staan. Het moet schuren. Je moet eromheen, want er moet naar gekeken worden."*

Die woorden bleven hangen en knagen. Overpeinzend, niet goed wetend wat hij precies bedoelde met zijn filosofische kwinkslag, maakten m'n gedachten een sprongetje naar de inhoud van dit Rausa-nummer. Het Koetshuis, dat nu het tienjarig jubileum viert, mogen we dat een monument noemen? Volgens die gekscherende definitie van Jan Declair allicht niet. Wie durft er immers boudweg stellen dat Het Koetshuis in de weg staat?

De Vlaamse rasacteur is niet de enige die wat smalend reageert als hem het etiket 'monument' opgeplakt wordt. De ondertussen overleden Drs. P. had een al even vermakelijke kijk: *"Alles wat ergens permanent wordt opgesteld om indruk te maken op het voorbijkomend verkeer, is een monument"*. Wie op de Kristus Koninglaan langs Het Koetshuis flaneert, dat statig prijkt op die

Strijtemse heuvel, midden glooiend groene grasvelden, treedt Drs. P. volmondig bij!

Eén meer ernstige bedoelde omschrijving van het begrip monument, leek wel op maat gemaakt van het gemeenschapscentrum Het Koetshuis. Een online woordenboek noemt het *"iets uit het verleden, bijvoorbeeld een gebouw, waarvan men vindt dat het goed bewaard moet blijven en onderhouden moet worden, zodat de mensen er in de toekomst ook nog van kunnen genieten."*

Zelfs de edele sport van het wielrennen heeft zijn eigen 'monumenten', vijf wedstrijden die beschouwd worden als de oudste, langste en meest prestigieuze klassiekers met elk een rijke geschiedenis.

Hoe verder de zoektocht naar dé definitie van een monument me leidde, des te meer groeide het besef dat die ene allesomvattende omschrijving er eigenlijk helemaal niet toe doet. Ons erfgoed, onze monumenten, ze bestaan bij de gratie van sociaaleconomische, politieke, historische, culturele, emotionele motieven. De manier waarop we naar ons erfgoed kijken, maakt iets of iemand tot een monument. Het Koetshuis, met zijn *monumentale* geschiedenis en sociaal-culturele missie, bezit dan ook alle kwaliteiten om het predicaat *monument* te krijgen.

Bart Caulier

*De monumentale schouw met het prachtige metselwerk, nu te bewonderen op de zolder van GC Het Koetshuis.
Foto Marc Nieuwborg*

Open Monumentendag

Omdat we zoveel verbluffende zaken te tonen en te vertellen hadden, maakten wij er gewoon een tweedaagse van. Mede dankzij de fantastische samenwerking met Evy en David van De Majeur, de familie Tondeurs, de medewerkers van de cultuurraad, het talrijk opgekomen publiek en onze eigen noeste werkers werd het een koestereditie! Poelk beleefde hoogdagen op 8 en 9 september!

Vrijetijdsbeurs

Erfgoed Rausa mocht niet ontbreken op de Vrijetijdsbeurs van 23 september. Waarheen zouden die geïnteresseerde mensen zich anders met hun talrijke vragen hebben kunnen melden?

Kattem

We zijn de koning te rijk! Erfgoed Rausa mag zich verheugen in een nieuwe werkgroep. Ronny Geeroms heeft met een enthousiaste ploeg het gehucht Kattem wakker gemaakt. Na een verrassende, plezierige en leerrijke kroegentocht langs verdwenen herbergen (1 september), blies de groep verzamelen in de erfgoedkelder (12 oktober) om er verhalen te registreren. Ook dit werd een heel fijne bijeenkomst waarbij markante figuren herleefden en sappige, schokkende, droevige en blije gebeurtenissen digitaal werden vastgelegd.

We gaan de volgende maanden beslist nog meer horen van deze ijverige erfgoedwerkers.

Foto Ronny Geeroms

Het eerste decennium

Er bestaan taalkundig correcte omschrijvingen voor alle mogelijke jubilea. Altijd handig wanneer je een reden zoekt om een feestje te bouwen. We weten niet of ze zich in GC Het Koetshuis druk maakten over welk materiaal hun eerste jubileum zou meekrijgen. Dat tien jaar mag aangegeven worden met kristal, staal, tin of rozen zal hen waarschijnlijk worst wezen. Maar dat er redenen te over zijn om dit eerste decennium feestelijk af te ronden, daarover bestaat niet de minste twijfel. De impuls die dit gemeenschapscentrum heeft gegeven aan het culturele leven in de gemeente en bij uitbreiding in Noord-Wast Pajottenland is nauwelijks te overschatten. Op de volgende bladzijden proberen wij de voorgeschiedenis te schetsen en laten wij in enkele rubrieken de mensen aan het woord die ervoor gezorgd hebben dat onze kleine 'cultuurtempel' er kwam en hoe hij in de streek uitgroeide tot een huis van vertrouwen.

Het begon in 1837

Om de geschiedenis van het kasteel van Strijtem te achterhalen moeten we diep in de middeleeuwen boren. Voor het ontstaan van het Koetshuis is dat veel minder het geval. In 1837 kocht Amedé de Failly, minister van defensie van de piepjonge staat België, het vervallen en verwaarloosde kasteel van zijn oom Gustav Emmanuel Van Volden. De telg uit een aristocratische familie met wortels in Lotharingen, trouwde met een Hollandse Barones. Hun oudste zoon, Victor Marie, wist ook een blauwbloedige bruid te strikken: Gravin Elisabeth-Marie de Goldstein. Het jonge koppel vestigde zich in het kasteel, nadat mijnheer Victor met het geld van zijn rijke echtgenote grondige renovatiewerken liet uitvoeren.

De man werd ook burgemeester van Strijtem. Zo iemand is het aan zijn stand verplicht om aan de buitenwereld te tonen dat hij er warm inzit. Daarom liet de Failly in 1868 een monumentaal koetshuis oprichten. We hebben nog niet kunnen achterhalen wie de architect was, maar dat het een uitzonderlijk vakman was, dat kunnen we vandaag nog altijd merken. De verhoudingen van het ontwerp, de manier waarop het in de malse glooiingen van het landschap werd ingeplant, het getuigt van grote klasse!

We kunnen ons inbeelden dat het een mooi zicht moet zijn geweest wanneer de karrossen met deftige heren en charmante dames in hun belle-époquejurken in groot ornaat het koetshuis kwamen uitgereden.

Maar lang heeft de glorie niet geduurd! Arthur, de zoon van de burgemeester, vond Strijtem blijkbaar te min. In 1926 erft hij het kasteeldomein en acht jaar later verkoopt hij het hele complex aan een Strijtemse ne-

Baron Victor Marie de Failly

ringdoener Maurice-Gérard Vanderkelen. Deze pientere Pajot was niet uit op grote sier, maar had wel een neus voor goede investeringen. Zes maand na de aanschaf vindt hij een koper voor het kasteel, een zekere Parmentier. Heeft die man zich 'overkocht' of voelde hij er zich toch niet thuis, we weten het niet. Wat we met zekerheid weten is dat geen half jaar later het kasteel in handen komt van de familie Frans-Jozef De Bruyn-Dewies. Zij aardden er wel want hun nazaten zijn tot vandaag de gelukkige bewoners van het goed.

Intussen had pientere Vanderkelen van het hoveniershuis zijn woning gemaakt en er een kantfabriekje opgericht. Het koetshuis (dat dus niet mee was verkocht) kwam hem goed van pas om afgedankte getouwen en andere rommel in op te bergen. Veel moeite werd er niet gedaan om het bouwwerk te onderhouden, maar het voordeel was wel dat zo het koetshuis intact bleef.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de kantnijverheid afgebouwd en het statige koetshuis werd stilaan een ruïne.

In 1968 kreeg het een kortstondige glorieperiode toen het Jeugdhuis er een onderkomen vond. Veel mensen uit de streek herinneren zich uit die periode de onvergetelijke meiboomplantingen. Maar ook deze opflakering was geen lang leven beschoren. Het eens zo machtige gebouw werd een schimmel in het landschap.

En toen gebeurde er een klein mirakel. Door samenloop van allerlei gelukkige omstandigheden nam het gemeentebestuur van

Roosdaal het besluit om het koetshuis aan te kopen.

Hoe het verder verliep, wie ervoor zorgde dat de droom werd gerealiseerd en wie die droom levend houdt, dat vernemen we in de volgende bladzijden.

Noblesse oblige, we beginnen met de man zonder wie er allicht geen sprake zou zijn van GC Het Koetshuis...

Leon, de doordruwer

Leon Brion: een portret

Wie in Roosdaal naar de wortels van de familie Brion zoekt, raakt niet verder dan twee generaties. De vader van Leon was immers afkomstig van Sint-Niklaas. Die verliet na de Tweede Wereldoorlog het Waasland om in Brussel zijn geluk te zoeken als pasteibakker. Hij schopte het tot medewerker van de vermaarde patissier Wittamer op de Grote Zavel. Brussel was toen ook nog maar een groot dorp en zo ontmoette hij een Pamel's meisje dat (zoals dat heet) diende bij een voorname familie in Laken. De gruwelijke oorlog was net achter de rug, de geweren werden opgeborgen, maar Cupido hield niet op met schieten. Gevolg: het jonge koppel trouwde en de jonge Brion werd Pamelaar, of beter gezegd: Kattenaar, hij trouwde in bij zijn schoonouders. Zijn vrouw hield er een bescheiden winkeltje met 'koloniale waren'. In 1947 werd Leon, hun eerste zoontje, geboren.

In die armoedige tijden was het ondenkbaar om in Kattem met een pasteibakkerij te beginnen. Dus bleef vader elke dag optrekken naar Brussel. Maar op zaterdag en zondag werd er wel gebakken aan de Abeelstraat! Dan konden de mensen uit de buurt ook eens proeven van de Brusselse délicatesse. Leon (of de twee broertjes en zusjes die volgen) hoefden zich geen zorgen te maken om de drukke bezigheden van hun ouders, zij konden onbekommerd spelen in de omgeving van het Kattemse kerkje. Leon werd

wel op pad gestuurd om boodschappen te doen: boter halen in het hof te Kattem en melk bij Staaf Borloo. Wanneer er biscuits werden gebakken was ook het breken van de (90!) eieren een karwei voor de jongelui. Leon heeft nog twee jaar op Ledeberg school gelopen bij meester Petrus Vander-schueren. Toen werd de nieuwe gemeenteschool in Pamel geopend en Leon moest zich nu de Hoge Berg laten afzakken om zijn kennis te laten bijschaven door meester Cyriel De Doncker. Dan enkele jaren Kruiscolle in Denderleeuw om nadien de humaniora af te ronden in St.-Jozef Ternat. Scheikunde was toen de aangeprezen richting en dus sloeg ook Leon die weg in.

"De meeste van mijn makkers moesten na hun lager secundair gaan werken, wij moesten (!) naar school. Ik studeerde in het Brusselse De La Salle-Instituut af als technisch laborant. Ik ben echter nooit in die branche actief geweest. Onze docenten hadden het ons destijds al ingeprint: "Julie gaan moeten commanderen" en effectief, ik heb heel mijn leven instructies gegeven. Ik had net mijn legerdienst achter de rug en begon te solliciteren. Ik kon beginnen in het atoomcentrum in Mol, maar ik moest nog wachten tot in februari om aan de slag te gaan. Vier maand thuis, dat zag mijn vader niet zitten en ik dus op zoek naar een baan waar ik meteen kon beginnen. Dat werd de Fonderie et Manufacture de Métaux in Anderlecht, jawel, alles in het Frans.

Toen ik daar binnenkwam zag je bijna niets van de zwarte rook. Allemaal mensen van vreemde origine, ik kan gerust in alle talen iemand uitmaken zonder probleem, Italianen, Spanjaarden, Joegoeslaven, Hongaren, Grieken... Ik heb daar twee jaar gewerkt, zowel de ochtend- als de avondploeg. Toen vroeg mijn baas me om de bouw op te volgen van een nieuwe fabriek. In die jaren vertrok ik thuis om 5.30 uur, begon te werken om 7 uur en om 17 uur ging ik van de werf in Vorst terug naar de oude fabriek om het werk te geven aan de nachtploeg. Ik heb toen zeer hard gewerkt, maar ook een mooie stuiver verdiend".

Intussen (1970) was Leon getrouwd met Annie Timmermans en was (net als zijn vader) ingetrouwd bij zijn schoonouders aan de Gasthuisstraat. Alhoewel, zijn schoonvader (schoenmaker Leo Timmermans) was toen al overleden. Leon speelde ook voetbal bij de Denderzonen, maar door zijn drukke baan was dat niet vol te houden.

Ook in het bedrijf van Leon dienden zich op een bepaald ogenblik reorganisaties aan (1991) en Leon kreeg een 'gouden handdruk' waardoor hij drie jaar niet hoefde te werken.

"Maar stilzitten, dat is aan mij niet besteed. Na een korte interim-job vernam ik dat de gemeente Lennik een ploegleider zocht voor de technische dienst. Omdat ik intussen al schepen was geworden van Openbare Werken, lag die baan me wel, ondanks de bescheiden wedde die eraan vasthing. Ik heb

daar vijftien jaar met volle goesting gewerkt. Maar zoals al gezegd, ik was dus in de politiek gerold. Ik was actief bij de KWB-afdeling van Kattem. Ik organiseerde zwemlessen, ook voor de vrouwen van Kattem en Borchtlombeek in het zwembad van het St.-Franciscus-instituut. Toen in 1982 de gemeenteraadsverkiezingen werden voorbereid, kreeg ik het bezoek van alle deelnemende partijen. Ik hield de boot af. Ik had wat slechte ervaringen opgedaan toen men de Herststraat ging aanleggen. Ik heb me toen behoorlijk boos moeten maken tegen de burgemeester. Tijdens deze discussie maakte ik voor het eerst kennis met het hoofd van de technische dienst, Marc Nieuwborg. Die kwam tot de vaststelling dat mijn bezwaar gegrond was en de plannen dus moesten worden gewijzigd. Deze discussie had me echter een tegengoesting gegeven van de politiek en ik antwoordde 'neen' tegen al wie me probeerde te lijmen. Maar toen werd het geheim wapen ingezet: ons pastoorke De Bondt. Hij kwam met argumenten dat Kattem altijd al was achtergesteld en dat ik daar iets zou kunnen aan veranderen. Tijdens zijn pleidooi dat tot diep in de nacht duurde, veegde hij mijn argument van een drukke job van tafel".

Leon stond in 1982 dus op de lijst en werd tot zijn eigen verbazing meteen verkozen. Die eerste legislatuur verliep niet zonder slag of stoot. Leon merkte een aantal zaken op die niet door de beugel konden en liet zijn bezwaren duidelijk horen. Men leerde 'den Brion' toen kennen als een man die niet van gevoefel hield en nog minder van rond de pot draaien. Wat hij dacht zei hij ronduit. Voor hem was diplomatie niet de geprefereerde methodiek. Zijn kordate aanpak moet toch hebben aangeslagen, want bij de verkiezingen van 1988 behaalde Leon op twee na de meeste stemmen en werd hij schepen. Hij koos resoluut voor Openbare Werken omdat hij wist dat je in die functie echt wel een verschil kon maken.

"Toen is mijn politieke loopbaan echt begonnen. Ik kwam nu dagelijks in contact met het hoofd van de technische dienst. Ik merkte dat Marc Nieuwborg een visie had op het gebied van voetpaden, riolering, milieu enz..

Het klikte in het begin nog niet helemaal, maar na korte tijd heb ik in hem een super medewerker gevonden. Dat is nog het meest tot uiting gekomen bij de twee grote infrastructuurwerken uit mijn schepenbaan: de bouw van het gemeentehuis en het Koetshuis. Toen hebben wij echt een tandem gevormd."

Met de bouw van het gemeentehuis (1993) bewees Leon dat hij van aanpakken wist. Hij volgde niet alleen minutieus de werkzaamheden op, pingelde met architecten en firma's om de laatste cent en was niet te beroerd om zelf een stofjas aan te trekken en samen met het personeel aan de slag te gaan. In zijn zoektocht naar alle mogelijke steun en subsidies breidde hij zijn netwerk behoorlijk uit en raakte hij ook goed bevriend met Herman Van Rompuy, destijds vicepremier, een band die tot vandaag stand houdt. Meer nog dan de realisatie van het gemeentehuis, werd de bouw van een cultuurcentrum een calvarietocht, waarbij de tegenkantingen niet alleen vanuit de oppositie kwamen...

De vraag om een volwaardig cultuurcentrum leefde bij de talrijke verenigingen al sinds de vroege jaren zeventig. Toen de site van Meubelen Fieremans aan de Gasthuisstraat vrij kwam, zag Leon daar een geschikte locatie in om bibliotheek en theaterzaal in onder te brengen, maar binnen de fractie was daar onvoldoende steun voor. Ook toen later de besprekingen om op het domein van de 'tuinbouwschool' een sport- en cultuurinfrastructuur op te richten was de tegenstand in eigen rangen te groot. "Derde keer, goede keer" moet hij gedacht hebben toen de ruïne van het voormalige koetshuis van het Strijtemse kasteel plots als geschikte locatie in het vizier kwam.

"Er is wel wat onderhandelen aan te pas gekomen. Het koetshuis, of wat er nog van overbleef, was eigendom van de dochters van wijlen Maurice Vanderkelen, de eigenaar van het kantfabriekje aan de Strijtemse Heidestraat. Wij lieten een onafhankelijke raming maken, deden er iets aan af en gingen met ons voorstel naar de familie Vanderkelen. Die gingen akkoord met ons voorstel. Tot echter bij het ondertekenen van het compromis bleek dat er een kaper op de kust was.

Via via was een begoede particulier op de hoogte geraakt van ons bod. Hij was naar de zussen toegestapt en had een hoger bod gedaan. Wij voelden wel dat zij verveeld zaten met het voorval en we hebben toen toch een regeling kunnen treffen waardoor wij het pand konden aankopen. Wij konden beginnen".

Er werd een architectuurwedstrijd uitgeschreven. Het winnende ontwerp werd getekend door architect Luc De Backer. Een van de meest in het oog springende elementen was dat de schouwburg voor het grootste deel ondergronds werd gebouwd zodat het landschap niet zou worden geschonden.

Leon vond het ook een goed ontwerp, alleen had hij berekend dat nogal wat onderdelen te duur zouden uitvallen en dat er flink wat wijzigingen en vereenvoudigingen zouden moeten worden aangebracht. "Roosdaal is een arme gemeente" was zijn credo". Met dit argument overtuigde hij zijn medewerkers om met beperkte middelen kwaliteitsvolle dingen te doen.

We gaan de lezer niet opzadelen met alle calamiteiten die zich voordeden tijdens de aanbesteding van het plan, we gaan ook niet het traject volgen dat Leon heeft gevolgd om bij alle verantwoordelijken de beste voorwaarden los te bedelen, evenmin zullen we alle obstructies beschrijven die her en der werden opgeworpen. We gaan ook niet de uren tellen die Leon besteedde aan het uitwerken van een plan om alles financieel rond te krijgen...

"Als je een dergelijk project wil opzetten, moet je dat op voorhand ook financieel plannen. Wij hebben toen uit ons budget gedurende zes jaar telkens 20 miljoen (Bfr.) opzij gezet! Wij zijn er ook in geslaagd om van het Koetshuis een autonoom overheidsbedrijf te maken, iets wat zijn vruchten afwerpt tot de dag van vandaag. Daarbij hebben wij ons eigen personeel maximaal ingezet en beknipt op alles wat overbodige luxe was. Op die manier hebben we de to-

tale kostprijs van het Koetshuis, op de keper beschouwd, zeer laag kunnen houden.

Wanneer ik nu naar een voorstelling kom (uiteraard nemen wij altijd een vol abonnement!), denk ik soms terug aan alle tegenslagen en de eindeloze inspanningen, maar wanneer ik dan rond kijk en al die tevreden mensen zie, als ik bedenk hoe het gonst van de activiteiten, dan weet ik: "dit hebben we toch en dat pakken ze ons niet meer af".

Marc, de visie

Marc Nieuwborg (1951) groeide op in de Kaaitvaartse glooiingen, deed zijn eerste kennis op in de Pamelse gemeenteschool en het Liedekerkse Mulhof. In Aalst studeerde hij af aan het VTI als technisch (later industrieel) ingenieur bouwkunde, later voegde hij daar ook nog de studies voor landmeter aan toe. In zijn jeugd was hij heel actief in de plaatselijke Chiroafdeling als leider en hoofdleraar. Hij was ook heel wat jaren bedrijvig in de gewestwerking van die jeugdbeweging. Toen werd hij aangeworven door de gemeente Roosdaal om een technische dienst uit de grond te stampen. Het was in die prille jaren '70 nog een heel andere wereld. Ruimtelijke Ordening, Gewestplannen, bouwreglementeringen, het waren obstakels die door veel bedrijven en particulieren

als vervelende en overbodige obstakels werden aanzien. Met het idealisme van de Chiroleider stortte Marc zich op zijn job. De cursussen en bijscholingen die hij volgde zijn legio. Daardoor maakte hij kennis met de nieuwe inzichten op het gebied van gemeentelijke infrastructuur en planning.

Dat hij deze visie met overtuiging wou toepassen op zijn werkgebied, werd niet altijd in dank aanvaard door sommige aannemers en beleids mensen die in deze transparante manier van werken een bedreiging zagen voor hun 'werkmethode' die niet altijd het profijt van de burger diende. Niet zelden waren verwijten en zelfs bedreigingen zijn deel.

Maar Marc laveerde langs de moeilijke klippen en kreeg stilaan het vertrouwen van de mensen die wel wilden bouwen aan een hedendaagse en efficiënte Technische Dienst. Zo werd hij op het (toen nog oude aftandse) gemeentehuis een belangrijke schakel voor alles wat met Openbare Werken te maken had. Met politiek moeide hij zich niet, hij paste zich aan aan de wisselende schepenen van Openbare Werken en probeerde hen wel in contact te brengen met de nieuwe inzichten die er zich op dat gebied aandienen. Dat deed hij ook toen in 1988 Leon Brion aantrad als Schepen van Openbare Werken. Hoewel ze van temperament grondig verschilden, vonden ze mekaar in het zoeken naar oplossingen die verder reikten dan één legislatuur.

"Toen werd het structuurplan voor ruimtelijke ordening gelanceerd en door dat te bestuderen viel ons oog op het Koetshuis. Het was wel zonevreemd, maar er bestond een wettelijke regeling om dit in orde te brengen. Er was geen enkele aanwijzing dat het te koop was, maar ik kreeg toen van Leon de opdracht om contact op te nemen met de familie Vanderkelen. Een van de zussen was getrouwd met Roelof Nelissen en dat bleek de gewezen minister van financiën van Nederland te zijn. Toen ik daarmee sprak ondervond ik meteen dat dit geen doodgewone burger was. Hij stelde meteen concrete vragen naar beleid en visie. Had heel accurate vragen en peilde naar wat we echt van plan

waren. Omdat we al grondig hadden overlegd, konden we blijkbaar de antwoorden geven die hij wou krijgen. Zo hebben we het Koetshuis en omliggend domein kunnen aankopen met de gemeente".

Het kwam er nu op aan om iedereen mee in de boot te krijgen. Marc en Leon waren al sinds 1991 bezig met het organiseren van studiereizen voor de gemeentelijke commissie van advies. Het was een goed uitgaande busreis waaraan dertig tot veertig mensen deelnamen: gemeenteraadsleden, deskundigen, soms ook aannemers of architecten. Het waren geen plezierreisjes, want het programma was telkens goed gevuld. Marc had deze methode geleerd op een cursus verkeerskunde. Daarin werd aangeraden om zoveel mogelijk situaties ter plaatse te gaan bekijken. In die tijd is hij veel zondagen het land doorgereisd om te gaan kijken naar een interessant woonproject of een opvallende oplossing voor een bepaalde verkeersproblematiek.

"Toen ik dan de week daarop weer op het gemeentehuis aan het werk was, nam ik contact op met die gemeenten om een afspraak te regelen. We werden daar steeds goed ontvangen: Eeklo, Bornem, Aarschot... waar we ook kwamen, kon iedereen ervaren hoe bepaalde problemen werden aangepakt en welke oplossingen allicht niet voor Roosdaal zouden werken. Wanneer je achteraf iets op een vergadering zei, wisten de mensen die erbij waren waarover het ging, zij hadden inzicht en dus ook recht op inspraak".

Daarmee komen we bij het credo van Marc Nieuwborg, een citaat dat hij op een van zijn bijscholingen had genoteerd en dat iedereen die zich bezig houdt met beleid zou moeten inprenten:

Inspraak zonder inzicht, leidt tot uitpraak zonder uitzicht.

Voor Marc is dit een bijzonder belangrijk initiatief geweest waardoor Roosdaal een veel betere visie kreeg dan de meeste omliggende gemeenten.

Ook met het oog op de realisatie van het Koetshuis werden excursies op touw gezet.

"In 2002 hebben we dan een reeks studiereizen georganiseerd naar culturele centra zoals De Werf in Aalst, Stadsschouwburg in Antwerpen, de Schanshoeve in Epegem...

We kregen uitleg over akoestiek, uitbating van een cafetaria, de gepaste zetels kiezen. Wij leerden uit de ervaring van de anderen en konden ons zo een beeld vormen van wat voor onze situatie haalbaar was en wat niet”.

Gewapend met deze kennis en ervaringen werd toen de voorbereiding van het Koetshuis aangevat. Marc heeft zich in die periode veel nachten over de plannen gebogen, het ontwerp bijgestuurd en getransformeerd naar de Roosdaalse realiteit. Deze aanpassingen waren ook nodig zodat schepen Brion de plannen kon doordrukken in college en gemeenteraad.

“Roosdaal was een arme gemeente en we hebben altijd geprobeerd om met eenvoudige middelen toch kwaliteitsvolle dingen te doen. Bij Het koetshuis is enkel de ruwbouw gezet door de aannemer, de afrit naar de kelder hebben we zelf gedaan, de technieken, het sanitair, de verluchting , verlichting, elektriciteit, airco, we hebben het gedaan met onze eigen mensen. Sommigen gingen zelfs een cursus volgen om een en ander onder de knie te krijgen. Ik vond het zelf heel boeiend om alles op te volgen en ik ben ook fier op wat onze mensen hebben gepresteerd. Mede dankzij hen hebben het budget behoorlijk kunnen volgen”.

*Werfvergadering:
v.l.n.r.*

Leon Brion, schepen van Openbare werken, Glenn Heyvaert, schepen van Financiën, Marc Nieuwborg, hoofd Technische Dienst, bezoeker, Fred Van den Houwe, een van de steunpilaren van de technische ploeg

De motor van een gemeenschaps-vormend centrum

Erfgoed Rausa heeft nu al even een vaste stek in de kelders van het Koetshuis. Dichter bij 'huis' zullen we onze gesprekspartners wellicht niet meer vinden! Het volstaat de trap te nemen naar de gelijkvloerse verdieping om aan te kloppen bij de medewerkers van het Autonoom Gemeentebedrijf (AGB) Roosdaal die nu al tien jaar de uitstekende werking van Het Koetshuis garanderen.

Het zomerse weer moet vandaag dan toch de duimen leggen voor winderig en druilerig na-jaarsweer. In de foyer van Het Koetshuis hangt echter nog de gloed van een zonovergoten zomer. Een tafeltje met zicht op de glooiende heuvels en glimmend groene evenementenweide staat uitnodigend te wachten. Schuiven mee aan voor een babbel: algemeen coördinator Geert Vandenhouwe, medewerkster Cindy Bellemans en technicus Danny Cooremans.

Nicole Van Schepdael, die als medewerkster van het gemeentebestuur ook een vaste stek heeft op deze unieke locatie, blijft op post om de bezoekers te ontvangen.

Nog twee collega's ontbreken. Onderhoudsman Riad El Jilali maakt net aanstalten om te vertrekken, zijn dagtaak zit er juist op. Ook z'n collega Birsan Fahri Kasim is er vandaag niet.

In den beginne was er ... de Roosdaalse revue

Samen met een thermos verse koffie, haalt Geert ingelijste foto's van een vervallen, door groen overwoekerd Koetshuis uit de coulissen naar boven. Onze drie gesprekspartners sleten hun tienerjaren (deels) in Roosdaal, maar herinneringen aan de jaren vóór de sluiting van het gebouw hebben ze niet. Wel nog vers in het geheugen zijn de sporen van het verleden die nog restten toen de restauratie van het gebouw startte: een versleten tractor en weefmachines uit de kantfabriek van de Strijtemse nijveraar Vanderkelen, een kickertafel en op de bovenverdieping een half gesloopte toog, bar-krukken en glazen als laatste getuigen van het bruisende jeugdhuis dat er ooit thuis was. Veel bezoekers van Het Koetshuis hebben die nostalgische herinneringen wel, en delen die graag met Cindy, Danny en Geert.

Medewerkers van het eerste uur, of dan toch op zijn minst van het eerste anderhalf uur, zijn ze wel alle drie. Ze hebben de steile opgang van het centrum van in den beginne mee gedragen. Veel lof hebben Geert en collega's ook voor de Roosdaalse cultuurraad, waar een groep creatieve duizendpoten in de nakende opening van de schouwburg een uitgelezen kans zag om een voorstelling op poten te zetten: de Roosdaalse revue. Dit was een initiatief van Walter Evenepoel die het stuk schreef en regisseerde en meer dan 50 Roosdaalse artiesten op podium zette. Danny, die graag wou meewerken aan de revue zolang hij het podium maar niet op hoefde, verzorgde de techniek. Het zou het perfecte opstapje blijken naar een vaste job als technicus.

Het was wat behelpen in den beginne, dat wel. De foyer was nog niet afgewerkt, kaarten werden verkocht op de trappen, plastic

overkappingen waren nodig om de guurste natuurelementen af te houden.

Maar met een reeks werkgroepen rond artistieke invulling, organisatie, administratie, ... kreeg kreeg het eerste officiële evenementen in het Gemeenschapscentrum stilaan vorm.

De goesting van vele mensen, gecombineerd met de gloednieuwe voorzieningen die het Koetshuis biedt voor artiesten en publiek, zorgden voor een 'plezante dynamiek', weet Geert.

Het verhoopte effect om met Het Koetshuis het culturele leven een nieuw elan te geven, was meteen merkbaar. Uit dat elan is ook Tejauter 't Kerrekot ontstaan, dat volgend jaar dus ook het 10-jarig jubileum viert.

Ondertussen hebben tal van verenigingen en organisaties de weg gevonden naar Het Koetshuis. De cultuurcheques voor verenigingen bleken daarbij een zeer goede zet om het gebruik van het centrum aan te wakkeren.

Vlnr: Danny Cooremans, Geert Vandenhouwe, Cindy Bellemans en Nicole Van Schepdael

Een polyvalent gemeenschapscentrum

Met aanpalend ook de eigenzinnige kerk van Strijtem, rondom een ruime evenementenweide en bovendien ook de zolder-ruimtes, het jeugdhuis en het (eet)café, is er een polyvalente locatie gecreëerd met een waaier aan mogelijkheden.

Het oplijsten van de vele gebruikers is dan ook 'n onbegonnen en gegarandeerd onvolledig werk: Erfgoed Rausa, Davidsfonds, de Academie voor Muziek, Woord en Dans, de ouderraden van scholen die er voorstellingen en schoolfeesten organiseren, Tejauter 't Kerrekot, KWB, KVLV, de fanfares, Zonnelied, MPC Sint-Franciscus, het ter ziele gegane Kalmkunstfestival In de Luwte, ... Zelfs uit buurtgemeenten Gooik en Lennik komen verenigingen aankloppen.

Oorspronkelijk was het niet de bedoeling zelf ook voorstellingen te gaan programmeren, maar ondertussen zijn die niet meer weg te denken uit het aanbod. Negen avondvoorstellingen en vier namiddagvoorstellingen voor senioren, die Leon Brion - toen ook schepen voor senioren - er absoluut bij wou, zorgen samen met de initiatieven van de verenigingen, voor een indrukwekkende bezettingsgraad! Soms is er amper tijd om de opbouw en het lichtplan van de ene voorstelling weg te halen en de setting voor de volgende alweer voor te bereiden.

Zo verwierf Het Koetshuis zijn eigen, specifieke en gewaardeerde naam en faam. Vóór het Koetshuis bestond, vonden cultuurliefhebbers sowieso al hun weg naar gerenommeerde centra in de buurt zoals De Westrand, De Plotter, De Werf, De Plomblom, ... Het Koetshuis heeft dan ook niet de ambitie hiermee in concurrentie te gaan, maar wil een aanvulling vormen op dat aanbod. Het AGB wil inwoners, die die stap niet zetten naar die drukbezette cultuurcentra, dicht bij huis een goede cultuur-mix aanbieden.

Birsen Fahri Kasim en Riad El Jiali

Het is een reactie die Geert en collega's wel vaker krijgen: *"Omdat het zo kortbij is, kom ik af."* Dit sociale, gemeenschapsvormende aspect vinden de medewerkers van het AGB minstens even belangrijk als het culturele aspect!

Het Koetshuis is dus niet alleen een cultuurcentrum, maar een ruimer gemeenschapscentrum waar cultuur mensen samenbrengt en verbindt. Cindy benadrukt: *"De lage drempel, met de lagere prijzen en onze persoonlijke aanpak omdat we veel bezoekers kennen en met hun voornaam kunnen aanspreken, werkt dit mee in de hand"*. Bezoekers komen niet alleen voor de voorstelling, maar ook voor de babbels voor en na de opvoeringen. Zo ontstonden vriendschappen tussen mensen die ook nu nog samen van voorstellingen komen genieten.

Gekend over gans Vlaanderen

Kleinschalig begonnen, groeide het aanbod na 10 jaar uit tot een straf, gevarieerd aanbod waarmee de maximale capaciteit bereikt is die de AGB-medewerkers kwalitatief kunnen verzorgen. Piekmaanden zijn ongetwijfeld oktober en november. Dan borrelen na de luwe zomermaanden juni tot augustus veel initiatieven op bij de Roosdaalse verenigingen. Rond de jaarwisseling is het logischerwijze wat kalmer. Vanaf februari pikt dit weer op, naar een nieuwe piek in mei.

Bij iedere activiteit of voorstelling in de schouwburg is Danny in principe aanwezig. Cindy en/of Geert zijn gastvrouw- en gastheer bij alle zelf geprogrammeerde activiteiten. En dan zijn er nog de zo belangrijke vrijwilligers, niet in het minst de kookvrijwilligers, gekend en gewaardeerd door artiesten over gans Vlaanderen voor hun exquisite kookkunsten. Eerst waren er Marie-Jeanne Temmerman en Anita Kiekens. Toen Anita jammer genoeg wegviel omwille van ziekte, sprong Christina Kestens te hulp. Momenteel staan Cyriel Bauwens en Carine Herremans, gewezen uitbaters van De Pajot in Strijtem, achter het fornuis van het artiestenrestaurant. Danny bevestigt met trots: *"Als artiesten op hun speellijst zien dat ze Het Koetshuis aandoen, is hun eerste reactie: 'Wow, lekker eten!'"*.

Artiesten komen dan ook zéér graag naar het gemeenschapscentrum. Geert vat het als volgt samen: *"De gemoedelijke ontvangst, de culinaire verwenning, de relatief kleine maar hoogstaande zaal die rechtstreeks contact met het publiek mogelijk maakt; het zijn allemaal troeven waar artiesten graag op afkomen!"*

Dat geldt zeker tijdens dit jubileumseizoen, waarbij de rode loper uitgerold wordt voor bezoekers en artiesten. Monumenten uit de Vlaamse cultuur, zoals Kommil Foo, Dimitri Leue of De Frivole Framboos komen het beste van zichzelf geven. Laïs palmt de Strijtemse kerk in. Het Brussels Volkstejoeter, al voor 'n derde keer uitverkocht, is weer van de partij. Ook voor de namiddagvoorstellingen staken de programmeurs een tandje bij, met onder meer Jackobond, De Lassies (Jelly Cleymans) en een heuse kerstrevue.

Het volgende seizoen al in de steigers

Tegelijk zijn ook de voorbereidingen voor de programmatie van het seizoen 2019-2020 alweer gestart. Lokale verenigingen die vaste klant zijn, kunnen op beide oren slapen en weten dat hun preferente moment vrijgehouden wordt. Boekingskantoren leuren met catalogussen, autonoom werkende artiesten of vzw's bellen en mailen om hun aanbod voor te leggen. De jaarlijkse queeste om tijdig een uitgekiend, haalbaar aanbod vast te leggen, vergt wel wat inzicht en vooruitziendheid. Artiesten die vóór hun voorstelling vaak op tv komen of veel radio-aandacht krijgen door de lancering van een nieuwe plaat, het geeft de verkoop van tickets een ferme duw in de rug.

Geert fileert, analyseert en selecteert het aanbod, maar steekt de pluimen voor de geslaagde programmatie niet alleen op eigen hoed. De 'vaste commissie van advies', adviesorgaan voor het AGB, staat met raad en daad bij. In deze commissie zijn de vrijetijdsraden van Roosdaal vertegenwoordigd, maar zijn ook mensen ingestapt die al mee aan de kar trokken van de Roosdaalse revue, zoals voorzitter Michel Dedulle, iemand die al vele jaren klant is in culturele centra in de buurt en die goed weet wat zal marcheren.

Ook de vaste klanten delen graag hun mening over wat goed is en wat minder goed

werkt. Er zijn er die zelf tips aanbrengen, zoals met de ludieke "Wij willen Freddy De Vadder in Het Koetshuis"-Facebookgroep.

Een duik achter de schermen

Om de benen even te strekken na dat lange zitten, wandelen we de coulissen in. Na tien jaar zijn de opslagruimtes beetje bij beetje volgestouwd met een indrukwekkend arsenaal aan materiaal. Aan zowat alle wensen (en grillen) van de artiesten kan beantwoord worden.

Even impressionant is de muur, aan "coté cour"-zijde, die herschapen is in een ware 'herinneringsmuur'. Affiche na affiche, vaak opgeleukt met lovende woorden van de artiest in kwestie, siert de meterslange wand van vloer tot plafond. Danny spijkert mijn kennis van dit stukje theatergeschiedenis nog wat bij. De Franse theater-termen voor links en rechts ontstonden toen Molière zijn stukken opvoerde in de "Salle des Machines", een onderdeel van de Parijse Tuilerieën, die zich tussen de binnenplaats en de tuin bevond. Vanuit de zaal kijkend, is jardin ('tuin') de linkerkant van het toneel, de rechterkant van het toneel heet cour ('binnenplaats'). Als ik Danny vraag hoe hij in hemelsnaam onthoudt dat 'jardin' links is, krijg ik het laconieke antwoord: *"Het Strijtemse café 't Jagershof ligt van op mijn stekje achterin de zaal ook links, en dat begint met dezelfde letters als 'jardin'"*.

Centraal in die zee van affiches springt de felgele affiche van de Roosdaalse revue 2008 in het oog, dé mijlpaal die onlosmakelijk met de start van Het Koetshuis verbonden is.

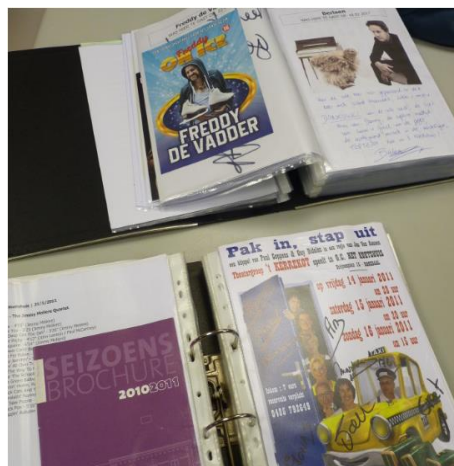

Maar ook de andere affiches lokken een stroom aan anekdotes uit. Over mentalist Gili, die onverbidde iedeeen de toegang tot de zaal ontzegde tijdens de repetities. Ook de coulissen waren tijdens de show absoluut verboden terrein. Allemaal om zijn trucjes niet te verklappen. Of die keer dat Frank Vander Linden tijdens het Kalmkunstfestival 'In de Luwte' nog snel een douche wou nemen. Een onwetende, maar energiebewuste medewerker schakelde de verlichting in de schouwburg uit, waarna de zanger van De Mens, in complete duisternis en poedelnaakt, op de tast de lange weg terug naar zijn kleedkamer zocht. Of die keer dat het optreden van Freddy De Vadder stopgezet diende te worden tijdens een wolkbreuk, waardoor het water langs deuren, kieren en gaten de schouwburg binnenstroomde. Tot diep in de nacht waren personeel én toeschouwers met aftrekkers, dweilen en emmers in de weer om die zondvloed te keren. Of die keer dat Lien De Graeve, actrice van theatergezelschap het Eenzame Westen met Maaike Cafmeyer, een uurtje voor aanvang van de theatervoorstelling 'Slachtinge' misselijk werd, haar maaginhoud voelde terugkeren en zelfs even het bewustzijn verloor.

Een afgelasting - net met een vol huis - drong zich op, nadat ook de inderhaast erbij geroepen Strijtemse huisarts alleen maar kon vaststellen dat de misselijkheid mits voldoende geduld van voorbijgaande aard zou zijn. Gelukkig is de West-Vlaamse actrice een straffe madam. Ze werkte de voorstelling zonder verpinken af. O ironie, daarin speelde ze een scène waarin ze, dronken en misselijk, braakneigingen moet zien te onderdrukken.

Of die keer dat Roland de datum verkeerd had genoteerd in zijn agenda, en niet opdaagde. Of die keer dat Jean Blaute rugpijn had en Anita spontaan een massage op de keukentafel voorstelde. Er komt geen einde aan de reeks - achteraf beschouwd - hilarische herinneringen.

Ondertussen duikelt Danny het gastenboek op. Drie vuistdikke mappen vol flyers en foto's, gesigneerd en van lovende commentaar voorzien door de artiesten die de eer genoten op dit podium hun kunsten te vertonen. Verder ook nog een reeks ingekaderde herinneringen, met ook de foto en signatuur van de lokale helden van Arjaun. Naar aanleiding van de recente voorstelling van hun nieuwe CD werden ze broederlijk samen ingelijst met hun recent overleden muzikale zielsverwant Wilfried Moonen. Een warm eerbetoon!

Het is overduidelijk: in de schaduw van pastoor Cuyllits' eigenzinnige kerktoren zet een gepassioneerd team zich met hart en ziel in om cultuur én sociale cohesie zo breed mogelijk uit dragen. De drijvende krachten van een gemeenschaps-vormend centrum!

Bart Caulier

Klap van hier: de kiezink

Om de vier jaar of om de zes jaar mogen (moeten) we onze vaderlandse plicht volbrengen: het bolletje rood maken achter de naam van diegenen die ons land of onze gemeente mogen besturen. Bij Sis van Fil Pitj en Magrit Karokes viel de oproepingsbrief in de bus.

Sis: "Allei ze zèn d'er ie weer mee, mee élen verkiezingen. En elke kieë es da da zelde lieken: wouèl'n zenjn 't veel beiter kin'n as ze zouèl'n of wouèl'n emmen 't gieël goe gedaun. Wie kind'je na nog geloeëven?"

Magrit: Och Sis joengen, moe je a devé weer opsmouèt'n. Ge wètj toch oeëk da da allemau ieëne pot nat is. Wovee ston ze allemau te springen vé d'er aun te zijn? Vé eel'n ouëgen zak!

Sis: Da weet 'k ik nog nie zè, Magrit. Ge wètj toch da'k paseede kieë on den berremieëster em gevraugd of dat'n de beek ie veer'n ons dé wau ooëtkosjken. 't Eit toch nie lank gedierd of de mannen van de gemantje stond'n ie mee élen kammejong. En zètj na ieërlèk: z'emma d'er derekt dikke booëz'n in gestoken oeëk. Ik paas da'k gon stemmen vee de louèst van den berremieëster.

Magrit: Allei Sis, da go je toch nie doen. Al dè skepen'n van de louèst van den berremieëster emmen de baverginnink van ons Suzanne afgekeerd. Na moet ze in de skie-voeër baven in plosj van een open bebavingk. A zoeë ne skoeënen terreng mo oemda Irma van Sjeikes bè n'ieëste skepen zèn vra alle daugen gaut kaffé drinken, krouëgen zouèl'n een open bebavink. Ik stem nie vé de louèst van den berremieëster. Ik stem vé de gemantjebelangen.

Sis: De gemantjebelangen? Mo allei Magrit paast na ne kieë nau! Wovee emme ze op de stooësestraut skoeën'n niejen asfalt? Oemda de skepen van fenans'n do woentj. En wovee emmen wouèl'n ie nog altouèd dè mottege kassouëstieën'n ie vé ons dé liggen? Oemda de skepen va fenans'n gezeid eit dat dè booëz'n vé ons dé al veel te veel geldj emmen gekost. En va wa partouè is douèn'n? Zjist: van de gemantjebelangen.

Magrit: Och Sis jong mé a valt nie te diske- teer'n. In 't kotteken doet iederieën zèn goest'n!

Sis: Ge zetj wel zien wie da 't er gaut wen'n. De louèst van den berremieëster!

Magrit: Mokt a zelven niks wouès Sis. De gemantjebelangen emmen e paur goei man'n en vraven op elen louèst staun. Wacht mo, ge zetj mè moeten gelouèk geven.

De weken vorderen, reclamefoldertjes vallen met hopen in de bus, politici zijn opvallend op alle activiteiten aanwezig en trakteren a volonté alsof elke pint een stem opbrengt. De dag van de waarheid is aangebroken...

Sis: Magrit, vé wie go je na stemmen, toch vé den berremieëster zeker?

Magrit: Vé den berremieëster? Zè je gouè op aë kop gevallen? 'k Val nog liever doeëd as vé eel'n te stemmen. Vé de gemantjebelangen gonne 'k ik stemmen. Ge zetj wel zien: den berremieëster werd mé zèn klikken en klakken van zènne stoel afgeboembardeerd. È zal zènne trikkolaure sjal mégen afgeven on de gemantjebelangen.

Sis: Magrit ge mokt a zelven iet wouës. Ik em gepaseede weik op café oeëren zeggen da ze ba de gemantjebelangen mieër rieve mauken as da ze tegen ieën klappen.

Magrit: Ge zegget do nog ne kieë: op café. En welke café?

Sis: Bij "de toeëgtappers".

Magrit: Na oeër 'k a klappen: de toeëgtappers. Dau zitj de louèst van den bèrremieëster gezojjen en gebréjen. Vanouëges da ze dau op de gemantjebelangen zitt'n te kapen.

Moestte gouè ne kieë bè "t Skooëm op de pintj" op café gaun, dau zo je iet gieël anders oer'n. Mo ja, no ne serjéze café go je gouè nie geir'n è...

Magrit en Sis trekken naar het stemlokaal...

Magrit: Allei zie ze dau ne kieë skoeën op een rij staun: douè van den berremieëster al n' ieëne kant van de dé en douè van de gemantjebelangen al den andere kant. Zie ze mo mé élen kop skir'n: nog een bétj'n en è valt er af.

Sis: Zegt nie mieër, seffes zenjn d'er ie-negste koppen vall'n... en da zal nie van 't skirren zijn!

Magrit: Sis zètj na vé ieëne kieë serjees en zegt tegen al wie da dau staut goeiendag. In 't kotteken doe je toch a goest'n. Zeg gewoën da ge vé de goei gotj doen. Tein zèn ze allemau kontent. Kom aaft aën brief en aë paspaur gerieëd.

Sis: De goei? Wie zèn de goei...?

Sis en Magrit vervullen hun wettelijke plicht.

Magrit: Vé wie é je na gestemd?

Sis: Vé wie da ge gezeid étj da'k moest stemmen: vé de goei!

Marc Muylaert

Overigens

feliciteren wij alle kandidaten van de voorbije gemeenteraadsverkiezingen voor hun inzet. Proficiat aan de verkozenen! Wij hopen dat wij zoals voorheen goed mogen samenwerken met het nieuwe gemeentebestuur.

Dinsdag 27 november zit **Geo Raspé** om 20 uur op de praatstoel van de polyvalente zaal in GC HetKoetshuis. Deze rasverteller dompelt ons onder in de sfeer van de jaren zestig. Pittige anekdotes worden in het mooiste 'Loemmeks' op ons afgevuurd. De toegang tot deze causerie is gratis, maar de inschrijvingen beginnen vlot binnen te lopen. Gauw **reserveren** dus op rausa@skynet.be of 0473 11 25 00.

Erfgoed Rausa brengt op 23 december een nieuwe publicatie uit: de biografie van een van onze merkwaardigste dorpsgenoten: **Fons Straetmans**. Het 94-bladzijden tellende boek leest als een roman. Auteur Walter Evenepoel brengt een boeiende schets van het leven van de acrobaat-coureur-coiffeur en dichter. Het boek is rijk geïllustreerd met talrijke foto's in kleur. Je kan dit Rausa-product (dat uitgegeven wordt in beperkte oplage) bestellen via rausa@skynet.be. Kostprijs: € 15-

Dat er lokaal een schat aan erfgoed in alle maten en soorten aanwezig is, is alom geweten. Maar dat gemeenten ook bruisen van niet-tastbaar erfgoed is vaak nog een onontdekt gegeven. Deze gebruiken, kennis en praktijken met wortels in het verleden wor-

den er dagdagelijks beleefd en gekoesterd. Daarom zet Heemkunde Vlaanderen viermaandelijks via de Fier-gazet het immaterieel erfgoed in één gemeente in de kijker. De meest recente editie van deze krant is volledig gewijd aan Roosdaal en Erfgoed Rausa. De Fier-gazet verschijnt als een onderdeel van het tijdschrift Bladwijzer, maar wordt ook gepubliceerd op de website van Heemkunde Vlaanderen. Surf naar <https://www.heemkunde-vlaanderen.be/fier-gazet/> en klik bij verschenen edities op 'Editie Roosdaal'.

Zuster Aleidis: een eeuw optimisme

Toen we eind 2016 tijdens de Open Monumentendag in het Sint-Franciscus Instituut een gemoedelijk en bezielend gesprek hadden met Zuster Aleidis, hadden we het in onze agenda genoteerd: op 26 oktober 2018 zal dit icoon van deze dienstvaardige kloostergemeenschap de kaap van honderd jaar nemen. Dus trokken we met een handvol gelukwensen deze week weer naar de Lostraat. Ik had vernomen dat ze vorig jaar ernstig ziek was geweest en verwachtte dat dit misschien wel zijn sporen zou nagelaten hebben. Niets daarvan!

Met een brede glimlach stapte ze de kamer binnen, het looprek waarvan ze zich veiligheidshalve bediende, schoof ze vlug aan de kant en met een opgewekte stem begon ze het gesprek aan een tempo dat een twintiger naar adem zou den happen. Ze herinnerde zich nog precies de omstandigheden van ons laatste gesprek en nam moeiteloos de draad van toen weer op.

"Ik ben zo dankbaar dat ik mij dat op mijn honderdste jaar nog allemaal mag herinneren!"

Dankbaarheid, het woord is eruit. Het begrip zal tijdens dit gesprek nog vaker vallen. Zuster Aleidis vertelt over haar jeugd, hoe ze in 1937 op haar negentiende als pas afgestudeerde onderwijzeres per toeval in het vooroorlogse Borchtlombeek was terecht gekomen.

"Ik was het vijfde kind uit een gezin van veertien. Vader was onderwijzer, maar heeft zich steeds bijgeschoold en is zelfs nog opgeklommen tot inspecteur generaal. Moeder hebben we eigenlijk altijd zwanger geweten. Soms fluisterden we tegen mekaar: "tante Anna komt weer bij ons slapen, dus komt er waarschijnlijk weer een broertje of een zusje bij". En zo geschiedde...

Mijn zussen waren heel rustige, bedaarde meisjes, ik was daarentegen een halve jongen die stoeide en ravotte. Ik werd ook graag uitgedaagd door het onbekende. Dat is ook de reden waarom ik hier ben terecht gekomen.

Ondanks het feit dat ik ook na mijn opleiding in Antwerpen aan de slag kon, waar ik dicht bij huis was en bij een tante een onderdak kon krijgen, koos ik toch voor deze verre uithoek. Je moet weten dat in die tijd de tocht vanaf de Ninoofsesteenweg liep over een modderige kleine, hobbelige baan en het klooster hier was ook niet meteen een weelderig complex. Maar toch heeft de streek me 'gepakt' en het werk met de kinderen boeide me uitermate.

We waren hier met drie leken, de rest waren zusters. Toen ik tegen mijn vader zei dat ik ook wou intreden, vond hij dat helemaal geen goed idee! "je kent nog niets van de wereld, je bent nog nooit een jongen tegen gekomen. wacht nog maar een paar jaar". Dat heb ik toen gedaan maar mijn plan veranderde niet. Toen ik 21 werd ben ik opnieuw met mijn vraag naar vader gegaan en toen heeft hij ingestemd. Ik heb het mij nooit beklagd.

We hadden hier heel gevulde dagen: de hele lesdag voor de klas staan, daarna eten met de kinderen, hen wassen en slapen doen. We werden betaald als leerkrachten, maar al de rest deed je er gewoon bij. Vandaag vindt men dat onmogelijk. De mensen zeggen: "Jullie zijn zot geweest". Maar wij waren niet zot, we hebben dat met plezier gedaan. je moet dat zien in de tijdsgeest van toen.

Toch heb ik het daar een keer heel moeilijk mee gehad. Ik wist dat mijn moeder ziek was geworden en ik mocht haar volgens het kloosterreglement niet gaan bezoeken. Ook niet toen ze kort daarna op 54-jarige leeftijd overleed. Toen dacht ik: "Dit overleef ik niet".

Nu vraag ik me ook af welk nut dit had, maar het zat in de opleiding van de religieuzen om niet te gehecht te zijn aan wereldse dingen. Ik denk dat, mocht Jezus terugkomen, hij toch een en ander zou aanpassen..."

Zuster Aleidis vertelt ook over de angstige oorlogsperiode, toen ze met de kinderen op de vlucht moesten gaan, over de evolutie die het klooster heeft ondergaan, over de opgang en de bloei van het instituut, over de bijscholingen die ze heeft gevolgd, over haar passage aan de universiteit en haar rol in de Guimardstraat (bestuur van het katholiek onderwijs). Steeds opnieuw kom ik onder de indruk van haar frisse ideeën en haar pedagogisch talent. Zij was in de lange periode dat ze directrice was van het instituut niet voor niets vermaard om haar progressieve aanpak. Zij is in Vlaanderen zonder meer een icoon op gebied van de aanpak van kinderen met een beperking. Al zal ze deze laatste 'bewieroking' niet graag horen.

"Je moet daar niet te veel 'stoef' in schrijven. Ik ben een heel eenvoudige vrouw die geprobeerd heeft haar best te doen. Ik ben zo blij dat ik nog mag meemaken hoe onze leken ons werk verder zetten. Hun manier van werken is misschien een beetje anders dan de onze, en de lijn met 'die van hierboven' is misschien wat minder straf dan de onze, maar ook zij doen het werk met hart en ziel. Het is toch maar normaal dat alles evolueert, ook binnen ons instituut. Er zijn ongetwijfeld goede dingen verloren gegaan, maar aan de andere kant zijn er zoveel zaken mogelijk geworden die vroeger ondenkbaar waren".

Hoe zou je de superlatieven achterwege kunnen laten, na een gesprek met deze wijze vrouw. Een babbel met haar is een vitamineduur, een injectie van optimisme en verdraagzaamheid. Dat 'die van hierboven' haar nog lang bij ons laat zijn.

WE

Niet te missen!!!

Dagen van vrede

Tentoonstelling in de foyer en de erfgoedkelder van GC Het Koetshuis is gratis te bezoeken van zaterdag 3 november tot zondag 11 november, van 14 tot 19 uur. Met de uitzonderlijke collectie van Kristof Verhumst met relictten '14-'18, de expositie van de Erfgoedcel P-Z en de projecties over WO1 in onze dorpen besluiten wij de herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

Jan De Mont stelde een mooie brochure samen over de soldaten uit de Roosdaalse dorpen die vielen tijdens WO1. Deze mooie publicatie (24 blz. in kleur, € 5-) kan besteld worden via rausa@skynet.be of afgehaald worden tijdens de tentoonstelling. De oplage is beperkt!!!

Zingen voor Vrede

Op zondag 11 november kan je om 16 uur in de schouwburg van het Koetshuis een uniek concert beleven! Beklijvende vredesliederen, ontroerende poëzie en pakkende beelden... reserveer meteen je plaats op info@koetshuisroosdaal.be of 054 89 49 00. Kaarten (slechts) € 5-

Erfgoed Rausa
i.s.m. de Cultuurraad
Dagen van Vrede
Tentoonstelling van 3 tot
11 november, 14 tot 19u

11 november, 16u
Concert:
Zingen voor Vrede

Voor reservatie:
Zie blz. 19